

Олександр Гаврош

Врятувати
Тараса
Шевченка

Харків
«Фоліо»
2019

У великих людей великі й недоліки.

Розділ 1

Ясь невдоволено застогнав і, не розплющуючи очей, став лапати долонею по тумбочці біля ліжка, де вібрував телефон. Нарешті він його піймав і приклав слухавку до вуха.

— Алло! — видавив він із себе таким розбитим голосом, начебто цілу ніч тягав мішки з камінням.

— Ти ще спиш? — почувся у слухавці схвильований голос Яни Приймак, головного зберігача Музею раритетів.

— А що — не можна? — буркнув хлопець і розплющив одне око. Годинник на стіні показував пів на десяту. — Ого! — аж присів на ліжку від несподіванки семикласник. Нічого собі! Він же школу проспав!

— Слухай, де твій тато подівся? Тут його з міністерства шукають, а телефон не відповідає, — торохтіла у слухавці Яна.

— Нічого не розумію! — крутив навсібіч великою круглою головою Ясь. — Чому він мене не розбудив? У мене ж сьогодні — контрольна з математики!

— Передай Романові Лук'яновичу, щоб негайно подзвонив у музей! — прощобетав дзвінкий Янин голосок на прощання. — Це дуже важливо!

— Дуже важливо! — зітхнув Ясь і кинув смартфон на ліжку. Що це, бляха, робиться? Суцільний хаос!

Він зліз із ліжка і почалапав босими ногами на кухню. «Та!» — голосно гукнув він у суцільну тишу. Але ніхто не обізвався. Хіба що Мейс заторохкотів у своїй клітці.

«Оце так татко! Ось як він дбає про дитину!» — Ясь невдоволено зморщив рожеве повне личко і налив собі у склянку води з кулера, половину якої одразу випив. Далі поставив її на стіл і глипнув на холодильник. Там зазвичай тато залишав йому записку під магнітиком із побажаннями на день. Але цього разу нічого, крім видів кількох відвіданих міст, не було. Нащо заводити дітей, якщо потім на них немає часу?

«Справді дивно! — почухав себе Ясь під лопаткою і широко позіхнув. — Так, із контрольною я вже обламався. Може, це й на краще. Що там у нас іще сьогодні?»

На звичному місці на плиті не виявилося синьої мисочки з традиційною ранковою вівсянкою, і це ще дужче спантеличило Яся. Адже на тата це було зовсім не схоже. «Дядя Рома напевно не ночував удома», — нарешті осяйнула школяра думка. Він відкрив холодильник і став зосереджено вивчати його вміст.

«Де ж він запропастився?» — думав Ясь, намащуючи сливовим варенням скибку хліба. На його

дзвінки телефон тата відповідав стандартним: «Абонент поза зоною досягнення». Гарячий чай трохи збадьорив підлітка, і його голова стала мислити ясніше.

«Так, учора я його не дочекався. Дивився фільм про загублену цивілізацію майя і заснув. Навіть не пригадую, як ноутбук вимкнув», — він іще раз позіхнув на весь рот. Значить, востаннє вони бачилися з татом добу тому, коли Ясь побіг до школи, а батько — у свій Музей раритетів, де вже п'ять років працював директором.

Нічого надзвичайного з минулого ранку Ясь не пригадував. Традиційна їхня розмова в стилі, коли син не дуже хоче слухатися і тато змушений додавати обертів. Останнім часом їхні стосунки загострилися. «Перехідний вік, — зітхав Роман Лук'янович. — Гормони грають!»

«Ну, постривай, татусю! — задоволено гмикнув Ясь, одягаючи джинси. — Спробуй ще раз мені дорікнути, що я — егоїст і думаю тільки про себе. Я тобі пригадаю, як ти мене залишив самого на ніч! Та ще й без попередження!»

Щоправда, ранкову браваду підгризав черв'ячок сумніву. Адже вони з татом жили лише удвох. І, попри неймовірну зайнятість, Роман Лук'янович Попадинець ніколи не забував про єдиного сина. Ясна річ, бувало, він затримувався і приходив додому серед ночі, коли Ясь уже спав. Але батько завчасно про це повідомляв.

Ясю пригадалася їхня остання телефонна розмова, коли він повертався вчора зі школи додо-

му. Батько був чимось заклопотаний і навіть не спитав про оцінки. Лише нагадав про борщ у холодильнику й одразу поклав слухавку. «Щось-таки відбувається», — зітхнув хлопчина і вже завдав рюкзак на плечі, аж тут знову завібрував смартфон.

— Нарешті! — вигукнув він уголос і заходився діставати мобільник з кишені. Але це, на жаль, був не тато.

— Ну що, з'ясував? — заторохкотіла Яна з музею. — З міністерства вже вдруге дзвонили!

— Тато не ночував удома... — зітхнув Ясь. — І я не знаю, що про це й думати.

Після минулорічної пригоди на свято Миколая вони подружилися з Яною і часто жартома переписувалися. Деколи навіть збиралися утрюх з директором на спільні прогулянки Києвом, де ностальгійно згадували свою таємничу подорож у минуле.

— Як не ночував? — аж присіла Яна у своєму кабінеті.

— А так!

— То, може, щось трапилося? Учора він пішов з роботи раніше. Галюню попередив, що може з'явитися аж у понеділок. Однак не був цілком певний.

— Ого! — присвиснув Ясь. — Сьогодні ж тільки п'ятниця.

— Слухай! Може, в нього «теє-то як його» — амурні пригоди? Він останнім часом якийсь дивний.

— У нього нема часу на такі дурниці! — сердило буркнув Ясь. Йому була чомусь неприємна дум-

ка, що в батька може бути іще хтось, окрім нього. Хоча мама подалася за океан десять років тому, вона, здається, все ще перебувала з татом у шлюбі. Однак батьки майже не спілкувалися.

— Може, слід звернутися у поліцію? — раптом стишила голос Яна. — А раптом трапилося щось жахливе?

Ясь уявив могутню постать тата, який важив понад сто кілограмів при зрості під 190 сантиметрів, його великі окуляри, сіточку веселих зморщок біля очей, білий неслухняний чуб і світлі вусики, і зрозумів, що до школи він сьогодні вже не піде. Хлопець скинув рюкзака на підлогу і почав роззуватися.

— Ці батьки гірші за малих дітей. Я пориюся у татовій кімнаті. Може, щось розкопаю, — відказав Яні.

— О'кей! А я попрошу в Галюні ключа і подивлюся, що робиться в його кабінеті.

Молода секретарка директора Галина Білозуб була першою подружкою Яни Приймак, яка завідувала фондами музею. Кожен ранок вони починали з кави і свіжих пліток. Тож намовити Галюню відчинити кабінет було нескладно. Тим паче що Роман Лук'янович сам просив провітрювати кімнату за його відсутності. Він любив свіже повітря і навіть узимку влаштовував собі короткочасні протяги.

Тато займав меншу кімнату в невеликій квартирі Попадинців, але зате тут панувало його царство. Стіл був завалений книжками та паперами.

На стіні висіла якась дивна картина, що, як стверджував директор музею, він намалював разом з відомою художницею. З кутка виглядав портрет Шевченка, подарований Романові Попадинцю ще на першому курсі. Під стіною тулилися стоси літератури.

— Так, синашу, Шерлок Голмс починає розслідування! — Ясь уявив себе відомим детективом, для чого навіть начепив на носа темні окуляри. На руки він одягнув зимові шкіряні рукавички, аби не залишати відбитків пальців. Після чого став переглядати папери на столі. Книжки були переважно шевченківської тематики: спогади сучасників про Шевченка, двотомний Шевченківський словник, «Труди і дні Кобзаря», тритомні матеріали Кирило-Мефодіївського товариства, кольоровий альбом-путівник «Національний музей Тараса Шевченка».

Ясь згадав, що останнім часом батько справді багато говорив про Шевченка. Навіть пропонував подивитися разом новий художній фільм про українського генія, але хлопець відбрехався, що має вчити уроки. Хоча насправді у той час грав у «танчики» з однокласником у мережі.

Ясь уже перебрав усі папери на столі, але нічого суттєвого, що могло би якимось чином вказати на причину зникнення батька, не знайшов. Роль Шерлока Голмса почала його втомлювати. І він уже намірився щосили буцнути шкіряного м'яча, який весь час плутався під ногами, аж тут знову завібрував мобільний. «Лялечка» — висвітилося

Зміст

Розділ 1	3
Розділ 2	12
Розділ 3	19
Розділ 4	27
Розділ 5	38
Розділ 6	44
Розділ 7	50
Розділ 8	57
Розділ 9	68
Розділ 10	78
Розділ 11	83
Розділ 12	93
Розділ 13	103
Розділ 14	114
Розділ 15	124
Розділ 16	132
Розділ 17	146
Словничок-довідничок	153